T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 447
KARAR NO : 2019 / 672
KARAR TR : 21.10.2019

ÖZET : 18.4.2016 ve 6.6.2016 tarihlerinde Köseköy-Pamukova Hat Kesimine Sinyalizasyon ve Telekomünikasyon Sistemlerinin Tesisi Projesi kapsamında Arifiye İstasyon bölgesinde yapılan TCDD'nin çalışmaları esnasında ray devre sistemlerinde meydana gelen maddi hasarlar sebebiyle davacı tarafından, dava dışı sigortalı Şirkete/ İş Ortaklığa ödenen 12.487,97TL'nin, davalı idareden rücuen tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİYARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.J. Sigorta A.Ş.
Vekilleri : Av.A. T. A., Av.B. B.I., Av.B. Ş., Av.Ö.D.
Davalı : TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. İ.S. Ö.
(Adli Yargıda)
Dava İhbar Olunan: C. S. S.L. Ve E.R.E. İnş. San. Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkil Şirketçe dava dışı C. S. S.L ve E.R. E.İnş ve Tic. Şti. iş Ortaklığı için 21.10.2013-12.06.2017 tarihleri arasını kapsayan Montaj Tüm Riskler(EAR) Sigorta Poliçesi düzenlendiğini; 18.04.2016 ve 06.06.2016 tarihlerinde "Köseköy-Pamukova Hat Kesimine Sinyalizasyon ve Telekominikasyon Sistemlerinin Tesisi Projesi" kapsamında ARİFİYE istasyon bölgesinde yapılan "TC.D.D. çalışmaları esnasında ray devre sistemlerinde maddi hasarlar meydana geldiğini; meydana gelen hasar sebebiyle olay yerinde inceleme yapan bilirkişi raporunda sonuç itibariyle, hasara sebebiyet veren trafonun T.C.D.D.'ye ait olduğu şeklinde tespitlerde bulunulduğunu; olay sebebiyle sigortalı emtialar üzerindeki zarar miktarının tespiti için bağımsız sigorta eksperi görevlendirildiğini, 12.487.97TL zarar miktarının 13.07.2016 tarihinde sigortalılarına ödendiğini; Poliçe Genel Şartları ve özellikle Türk Ticaret Kanunu'nun 1472.maddesi uyarınca müvekkili Şirketin, ödediği tazminattan dolayı sigortalısına halef olarak, bu hasara sebep olan kişiye ve zarardan kanunen sorumlu bulunanlara rücu etmek hakkını haiz olduğunu; davalı tarafın, sorumluluğunda bulunan raylar üzerindeki alt yapısal faaliyetlerindeki gerekli tedbir, önlem, bakım ve onarım işlerini layıkıyla yerine getirmediğinden sigortalı ekipmanlarda meydana gelen zarardan sorumlu olduğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 12.487,97TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 4.ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ; 23.11.2018 gün ve E:2017/13, K:2018/744 sayı ile, "(…)Davacı tarafından düzenlenen sigorta poliçesinde ihbar olunan C... Ltd. Şti'nin Köseköy Merkez Beldesi Merkezköy, Bucak Pamukova Sakarya adresinde hat kesimi sinyalizasyon ve telekominikasyon sistemleri yapım işinin sigortalandığı, hasar sonrası düzenlenen ekspertiz raporuna göre, bir kısım ray devresi bağlantı kutularının ve devre bağlantılarının hasar sonucu kullanılamaz hale geldiği, 18.04.2016 tarihinde Arifiye istasyon bölgesinde TCDD'ye ait 27.500 Voltluk trafonun yanması ile oluşan kaçak akımın ray üzerinden akması sonucu CAF tarafından yapılan kontrolde devre ekipmanlarının yüksek voltaj etkisi ile yanarak hasar gördüğü belirlenmiştir.

Dava konusu hasarın davalı kurumun kamu hizmeti yürüttüğü sırada kişilere verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava olduğu, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini, hizmet kusuru veya başka bir nedenle idarenin sorumluluğunun bulunup bulunmadığının saptanması gerektiğinden 2577 Sayılı Kanunun 2/1-b maddesi kapsamında bulunan davanın çözümünün yeri idari yargı görevine girdiğinden ve göreve ilişkin kurallar kamu düzenine ilişkin olup yargılamanın her aşamasında mahkemece resen nazara alınması gerektiğinden davanın dava şartı olan yargı yolu bakımından reddine karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM : Açıklanan gerekçeye ve dosya kapsamına göre,

1-Davanın görev ve çözümü idari yargıya ait olduğundan, yargı yolu bakımından reddine…" karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 8.İdare Mahkemesi: 12.2.2019 gün ve E:2019/259, K:2019/227 sayı ile, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine, dava dosyasının yetkili Sakarya İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

SAKARYA 1.İDARE MAHKEMESİ: 26.4.2019 gün ve E:2019/143 sayı ile,"(…) 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 2. maddesinde, bu Kanun'un, Kamu İhale Kanunu'na tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsadığına işaret edilmiş; 4. maddesinin üçüncü fıkrasında, bu Kanun kapsamında yapılan sözleşmelerin taraflarının, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahip oldukları, ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı

maddelere yer verilemeyeceği ve Kanunun yorum ve uygulanmasında da bu prensibin göz önünde bulundurulacağı hükme bağlanmış; aynı Kanun'un 36. maddesinde de, bu Kanun'da hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür. 4735 sayılı Kanun'un 3. maddesinin yollamasıyla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 4. maddesine göre de, ihale aşaması, ihale yetkilisinin onayı ile sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süreç olarak belirlenmiştir.

İdarenin kamu gücüne dayanan, re'sen ve tek yanlı olarak tesis ettiği ihale işlemlerinin yargısal denetimi, idare hukuku kuralları çerçevesinde İdarî yargı yerlerinin görevinde olup, ihale safhası tamamlanıp sözleşme imzalandıktan sonra sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ise adlî yargının görevine girmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, TCDD Genel Müdürlüğü tarafından yapılan 2013/46197 İhale Kayıt Numaralı "Köseköy-Pamukova Hat Kesimine Sinyalizasyon ve Telekomünikasyon Sistemlerinin Tesisi" ihalesinin dava dışı C. S.S.L ve E.R. Ener İnş. ve Tic. Şti. İş Ortaklığı üzerinde kaldığı ve 03/10/2013 tarihinde sözleşme imzalandığı, 06.06.2016 tarihinde Arifiye İstasyon bölgesinde "SURVEY" çalışması esnasında ray devresi bağlantı kutularında, 18.04.2016 tarihinde de TCDD'ye ait 27.500 voltluk trafonun yanması ile oluşan kaçak akımın ray üzerinde akması sonucu ray devre ekipmanlarında maddi hasar meydana geldiği, meydana gelen hasar nedeniyle davacı sigorta şirketi tarafından dava dışı C. S. S.L ve E. R. E. İnş. ve Tic. Şti. iş Ortaklığı'na ödenen 12.487,97 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek değişken oranlardaki avans faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, davalı idare ile dava dışı şirketler arasında yapılan ihale neticesinde imzalanan sözleşme ekinde yer alan Ek-8 Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9. maddesinde iş ve işyerinin korunması amacıyla sigortalanmasının düzenlendiği, yapılacak sigorta poliçesinde idarenin işveren sıfatıyla yer alacağı, işyerinde hasar meydana gelmesini önleyici tedbirler alınmasında ve işyerinde meydana gelecek kazalardan yüklenicinin sorumlu olduğu, aynı şartnamenin 26. maddesinde sigortalanabilir riskler sigorta kapsamında bulunduğundan yüklenicinin bu hasar ve zararlar için idareden hiç bir bedel isteyemeyeceği hususlarının düzenlendiği görülmüştür.

Uyuşmazlığın ihaleye konu işin yapımı sırasında meydana gelen hasar nedeniyle oluşan zarardan kimin sorumlu olduğuna ilişkin olduğu, dolayısıyla uyuşmazlığın ihale sonrası imzalanan sözleşmenin uygulanmasına ilişkin anlaşmazlıktan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacının taleplerinin çözüm ve görümünün, adli yargı merciilerinin görev alanına girdiği, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülüp çözümlenmesine hukuken olanak bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

(…)

Açıklanan nedenlerle;

1-) Adli yargının görev alanına giren davada Mahkememizin görevli olmadığına,

2-) 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve işleyişi Hakkında Kanunun 19.maddesi uyarınca Ankara 4. Asliye Ticaret Mahkemesi'nden 23/11/2018 tarih ve E:2017/13, K:2018/744 sayılı dava dosyasının istenilmesine,

3-) Görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 21.10.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığının doğduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 18.4.2016 ve 6.6.2016 tarihlerinde Köseköy-Pamukova Hat Kesimine Sinyalizasyon ve Telekomünikasyon Sistemlerinin Tesisi Projesi kapsamında Arifiye İstasyon bölgesinde yapılan TCDD'nin çalışmaları esnasında ray devre sistemlerinde meydana gelen maddi hasarlar sebebiyle davacı tarafından, dava dışı sigortalı Şirkete/ İş Ortaklığa ödenen 12.487,97TL'nin, davalı idareden rücuen tazmini istemiyle açılmıştır.

28.10.1984 tarih ve 18559 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD) Ana Statüsünün "Amaç ve Kapsam" başlıklı l. maddesinde, "Bu Ana Statünün amacı; 8.6.1984 tarih ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi olarak ve söz konusu Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde faaliyette bulunmak üzere Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü adı altında teşkil olunan Kamu İktisadi Kuruluşunun hukuki bünye, amaç ve faaliyet konuları, organları ve teşkilat yapısı, müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri ile bunlar arasındaki ilişkileri ile ilgili diğer hususları düzenlemektir." hükmünü taşımakta; "Hukuki Bünye" başlıklı 3. maddesinde, bu Ana Statü ile teşkil olunan TCDD İşletmesinin, sermayesinin tamamı Devlete ait, tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir "Kamu İktisadi Kuruluşu" olduğuna ve 233 sayılı KHK ile bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabi bulunduğuna işaret edilmekte; 4. maddesinde, sayılan kuruluşun amaç ve faaliyet konularının tamamına yakınının "tekel" kapsamında işler olduğu belirtilmekte; kuruluşu, yönetimi ve denetimi konularında 233 sayılı KHK hükümlerine paralel düzenlemelere yer verilmekte iken; 4.6. 2016 tarih ve 29732 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü Ana Statüsü'nün 23.maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Yeni Ana Statünün "Amaç ve kapsam" başlıklı 1.maddesinde; " (1) Bu Ana Statünün amacı; Türkiye

Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü adı altında teşkil olunan iktisadi devlet teşekkülünün hukuki statüsünü, faaliyet alanını ve görevlerini, organlarını ve teşkilat yapısını, müessese, bağlı ortaklık, işletme ve iştirakleri ile bunlar arasındaki ilişkileri, tasfiye, denetim, mali ve personele ilişkin hükümler ile malvarlığı ve ilgili diğer hususları düzenlemektir." hükmüne; "Dayanak" başlıklı 2.maddesinde, " (1) Bu Ana Statü 24/4/2013 tarihli ve 6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun ile 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır." hükmüne yer verilmiş;"Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3.maddesinde, bu Ana Statüde geçen;"ğ) İktisadi devlet teşekkülü (Teşekkül): Sermayesinin tamamı Devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan kamu iktisadi teşebbüsünü,", "m) KHK: 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi," ifade edeceği şeklinde tanımlanmış; yine anılan Ana Statünün"Hukuki statü"başlıklı 4.maddesinde; " (1) Bu Ana Statü ile teşkil olunan TCDD; tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülüdür./ (2) TCDD; Kanun, KHK ve bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir. /(3) TCDD, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu Hükümlerine tabi değildir. 2/4/1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile 3/12/2010 tarihli 6085 sayılı Sayıştay Kanunu çerçevesinde Sayıştay denetimine tabidir./ (4) TCDD'nin merkezi Ankara'dadır. TCDD'nin merkezi YPK Kararı ile değiştirilebilir. /(5) TCDD'nin sermayesi 49.600.000.000,00-TL. olup, tamamı Devlete aittir. TCDD'nin sermayesi Bakanlığın teklifi üzerine YPK Kararı ile değiştirilebilir./(6) TCDD'nin ilgili olduğu Bakanlık, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığıdır." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 3'üncü maddesinin (a) bendinde, teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda hizmetlerin memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle gördürüleceği, belirtilmiştir.

Buna göre, TCDD İşletmesinin, tekel kapsamında kamu hizmeti yürüten, tüzel kişiliğe sahip bir kamu kurumu; kurum çalışanlarının da kamu personeli olduğu tartışmasızdır. 233 sayılı KHK ve Ana Statü ile özerk bir tarzda ve ekonomik gereklere uygun olarak kârlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda yönetilmesi amacıyla işletmenin iktisadi faaliyetleri bakımından özel hukuk hükümlerine tabi kılınmış olması, onun kamu hizmeti yürütmesine ve kamu kurumu niteliğine engel teşkil etmemektedir.

Yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetinin sunulması sırasında yeterli denetimin yapılmaması, gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle oluşacak zararlardan dolayı tazminle sorumlu olan idareye karşı, açılacak davaların; Anayasanın 125. maddesinin son fikrasında yer alan, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralı ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin l. fikrasının (b) bendindeki, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davalarına idari yargı yerlerinde bakılacağı yolundaki düzenleme uyarınca, İdari Yargının görevinde bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, TCDD Genel Müdürlüğü tarafından yapılan 2013/46197 İhale Kayıt Numaralı "Köseköy-Pamukova Hat Kesimine Sinyalizasyon ve Telekominikasyon Sistemlerinin Tesisi" ihalesinin dava dışı C. S. S.L ve Emre Ray Ener İnş. ve Tic. Şti. İş Ortaklığı üzerinde kaldığı ve 03/10/2013 tarihinde sözleşme imzalandığı; davacı Şirketçe anılan Şirket/İş Ortaklığı için 21.10.2013-12.06.2017 tarihleri arasını kapsayan Montaj Tüm Riskler(EAR) Sigorta Poliçesi düzenlendiğini; 06.06.2016 tarihinde Arifiye İstasyon bölgesinde "SURVEY" çalışması esnasında ray devresi bağlantı kutularında, 18.04.2016 tarihinde de TCDD'ye ait 27.500 voltluk trafonun yanması ile oluşan kaçak akımın ray üzerinde akması sonucu ray devre ekipmanlarında maddi hasar meydana geldiği, meydana gelen hasar nedeniyle davacı sigorta şirketi tarafından dava dışı C.S. S.L ve E.R. E. İnş. ve Tic. Şti. iş Ortaklığı'na ödenen 12.487,97 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte rücuen tazminine karar verilmesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu bakımdan; dosyadaki uyuşmazlığın çözümünün, T.C.D.D. İşletmesinin görevinde olan kamu hizmetini yürütmek amacıyla kurmuş olduğu demiryolu hatları boyunca aldığı önlemler, trenlerin, görevlilerin koordinasyonunun tam olarak sağlanıp sağlanmadığı yönlerinden kusurunun ya da idarenin sorumluluğunu gerektirecek başka bir nedenin bulunup bulunmadığının belirlenmesine bağlı bulunduğu; bu belirleme ise, yukarıda açıklanan Anayasa ve yasa hükümleri çerçevesinde idari yargı yerlerince yapılabilecek nitelikte olduğundan; davanın görüm ve çözümü İdari Yargı'nın görev alanına girmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Sakaya 1. İdare Mahkemesinin 26.4.2019 gün ve E:2019/143 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sakaya 1. İdare Mahkemesinin 26.4.2019 gün ve E:2019/143 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 21.10.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN